

*Худолій Юлія Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент
Дуброва Катерина Олександрівна,
студентка*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ІНФЛЯЦІЙНЕ ТАРГЕТУВАННЯ В СИСТЕМІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Основа ринкового регулювання економіки значною мірою визначається грошово-кредитною політикою. Головне завдання якої – досягнення та забезпечення стабільності цін.

В період з 2015 року до початку повномасштабної війни 24 лютого 2022 року, Національний банк досягав стабільності цін, використовуючи інструменти інфляційного таргетування та плаваючий обмінний курс гривні. Основним інструментом монетарної політики в цьому режимі була облікова ставка [1].

З початку повномасштабної війни, Національний банк залишається відданим своєму завданню забезпечити стабільність цін та фінансову стабільність, що є основою для сталого економічного росту. Проте, методи виконання основних функцій НБУ зазнали змін від початку конфлікту, які відображені в «Основних засадах грошово-кредитної політики на період воєнного стану» [2].

Інфляційний тиск почав посилюватися ще до повномасштабних військових дій на тлі високих зовнішніх цін на енергетичні та інші сировинні товари, а також негативних очікувань напередодні вторгнення.

Наприкінці лютого 2022 зростання цін на більшість товарів і послуг пришвидшилося унаслідок порушення ланцюгів постачання, знищення активів підприємств, зростання витрат бізнесу, а також нерівномірності попиту населення (рис. 1) [3]. Посилився тиск й від загальносвітових інфляційних процесів.

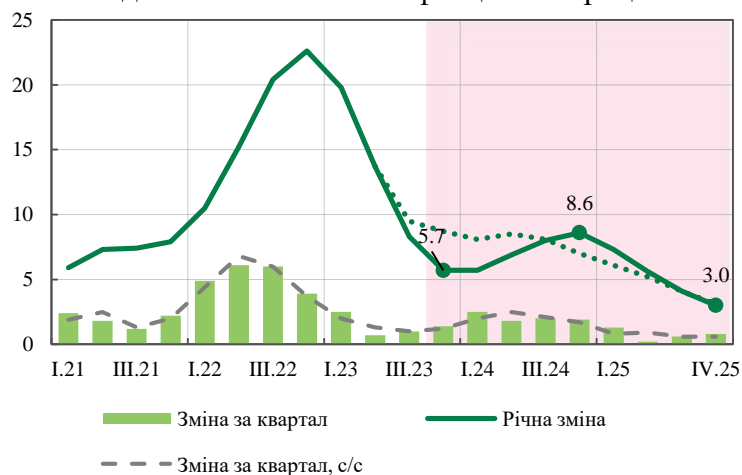

Рис. 1. Базовий індекс споживчих цін та інфляційні цілі

Сутність інфляційного таргетування полягає в тому, що центральний банк встановлює публічні цілі щодо рівня інфляції, які він намагається досягти. Це важливо, оскільки інфляція може бути дестабілізуючим чинником для економіки та споживачів. В умовах військового вторгнення інфляційне таргетування виконує ряд важливих функцій (табл. 1).

Функції інфляційного таргетування в умовах військового вторгнення

Функція	Сутність
Захист від інфляційних тисків	Воєнний конфлікт може спричинити збільшення попиту на товари та послуги, що в свою чергу може призвести до зростання цін (інфляції). Інфляційне таргетування допомагає зберегти стабільність цін і захистити споживачів від росту витрат.
Стабілізація економіки	Інфляційне таргетування може відігравати роль у забезпеченні стабільності економіки, навіть в умовах вторгнення. Зниження інфляції може підтримати інвестиції та збільшити довіру до економіки.
Гнучкість	Інфляційне таргетування надає центральному банку гнучкість у веденні монетарної політики. Він може реагувати на зміни в економіці та ринку, приймаючи відповідні рішення для досягнення цілей інфляції.

Проте важливо враховувати, що в умовах вторгнення інфляційне таргетування може зазнати деяких модифікацій. Центральний банк може змінювати інструменти монетарної політики та підходи до досягнення цілей інфляції в залежності від обставин.

На даний момент збереження сталості обмінного курсу та валютні інтервенції стали ключовими інструментами монетарної політики для забезпечення сталого зниження інфляції та адаптації економіки до умов війни. Облікова ставка залишилася важливим фактором для стійкості валютного ринку та захисту міжнародних резервів. Інші заходи, такі як адміністративні обмеження та забезпечення привабливості гривневих активів, сприяли стійкому становищу на валютному ринку.

Національний банк України прагне повернутися до підходів монетарної політики, які діяли до війни, згідно з Стратегією пом'якшення валютних обмежень, переходу до гнучкого обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування, якщо це не стане загрозою для фінансової стабільності.

Загалом, інфляційне таргетування в системі грошово-кредитної політики може бути корисним інструментом в умовах вторгнення, допомагаючи забезпечити стабільність цін та економіки. Важливо, щоб центральний банк діяв з урахуванням умов, що постійно змінюються та дотримувався принципів гнучкості та адаптації в цих надзвичайних обставинах. А очікуване завершення бойових дій позитивно позначиться на інфляційних очікуваннях економічних суб'єктів, а також безпосередньо послабить проінфляційний ефект шоків з боку пропозиції – налагоджуватиметься логістика, знизяться ризики для бізнесу, поступово зростатимуть врожаї. Додатково зниженню інфляції сприятимуть вщуханню світової інфляції, а також жорсткі монетарні умови, зумовлені політикою НБУ.

Література

1. Національний банк України. Про монетарну політику. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about>.

2. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ на період воєнного стану. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/osnovni-zasadi-groshovo-kreditnoyi-politiki-na-period-voynenogo-stanu>.

3. Національний банк України. Інфляційний звіт, жовтень 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2023-roku>.

4. Онищенко С. В. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 4(8). С. 126-133.

5. Худолій Ю.С., Василенко О.І., Шклярчук А.В. Використання інфляційного таргетування, як інструменту забезпечення фінансової безпеки країни. *Економіка і організація управління: зб. наук. праць ДонНУ*. 2016. № 1(21). С. 212-218.